

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS

Voor de Stad . . / 12 1/2
Franco per post. » 14.

(Verschijnende

DREDEME VERUM, QUAD VETAT?

Hortus.

ADVERTENTIEN

15 cents de regel
35 cents de regel

driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag

PROTESTANTSCH PROSELYTENJAGT.

Wij zijn niet gewoon ons met onderwerpen in te laten, waaruit, onder een godsdienstig oogpunt, personele hatelijken kunnen geboren worden. Bijaldien wij nu en dan eenen stap deden op het terrein der godsdienst, dan was het alléén, omdat wij aangevallen waren op datzelfde gebied. Wij vermeden daarbij altijd zooveel mogelijk bijzonderheden te vermelden, welke niet reeds alle publiciteit hadden. En altijd hebben wij ons gewacht in het voetspoor te treden, waarin ons eenige protestantsche bladen voorgingen, die in de plaats van algemeene godsdienstige belangen te behandelen, niet zelden afdalen tot personaliteiten, welke zonder eenige godsdienstige gezindheid voordelig te zijn, alleen strekken kunnen, om twist en tweedragt te zaaien tusschen de belijders van verschillende erediensten.

Indien wij voorbeelden wilden aanhalen, zonde ons geen stof ontbreken. Het zoude ons gemakkeijk zijn aan te toonen, hoe men handelingen van individu's, nog wel onbewezen, aanvoerde, om die op rekening te stellen der godsdienstleer, welke voornemde personen waren toegedaan. Een Katholiek priester, bij voorbeeld, het komt er niet op aan van waar, hetzij hij uit Nederland, of Frankrijk, of Italië, of van over de zee wordt opgehaald, wordt beschuldigd van laaghartige proselyten-makerij. Men blijft gewoonlijk het bewijs schuldig, of men verdraait omstandigheden, of verzwijgt namen. De onbewezen, voorgewende daad wordt aldus onwifelhbaar daar neer geworpen, ten bewijs dat de Katholijke godsdienst geen middelen ontziet, als het er op aankomt haar doel te bereiken.

Wij willen die wijze van redeneren eens omkeeren. Men zal er dan des te beter het bespottelijke van zien. Voorleden jaar werd in Duitschland eene edele dame door roovers aangerand. Hare paarden en bedienden vermoord zijnde, was zij verplicht in een naburig dorp te overnachten. Den anderen dag woode zij de godsdienst-oeffening der plaats bij. De predikant verscheen op den predikstoel. De dame verbleekte; zij had in den Dominé, die voor haar op den kansel stond, den aanzoorder der roovers verkennd, welke haar des daags te voren geplunderd hadden. Een geregteljk on-

is heeft welks dat klaarblijkelijk vermoeden bevestigde. Wij hebben destijds dat voorval verhaald, gelijk het ons door de dagbladen was medegedeeld. Het zoude onverantwoordelijk geweest zijn, uit hetzelfde gevolgtrekkingen tegen de protestantsche leer, of de dominé's diër eeredienst af te leiden. En nochtans, zoo wij den redereertrant van den *Kerkbode* en andere bladen, welke het modder hunner sectehaat uit nog dieper poel ophalen, volgden, zouden wij alle recht hebben te verklaren, dat de protestantsche leer tot straatrooverij leidt, de predikanten straatrovers zijn; dit zij genoeg, om voor eens en voor altijd te lantwoorden op alle lasteringen, welke van individu's op de Katholijke Godsdienst en hare bedienaren vuilaardig worden overgebracht.

Men is sinds geruimen tijd van eene protestantsche zijde werkzaam geweest, om de Katholijken van gewetenlooze proselytenmakerij te beschuldigen, ten einde daardoor de Katholijken in het algemeen bij de protestanten hatelijk te maken. Geloofwaardige daadzaken van laakbare handelwijzen hebben wij nooit hooren aanvoeren. Wij hebben ons dan ook nooit de moeite gegeven daarop te antwoorden. En zoo wij van daag voor het eerst een woord over dat onderwerp spreken, dan is het alléén, omdat thans juist van dezelfde protestantsche zijde die proselytenmakerij, door sommigen op eene onrustbarende wijze wordt uitgeoefend tegen de Katholijken.

Wij bedoelen niet de toevallig berekende liefdadigheid der Groninger proselyten-jageressen, waarvan de *Kerkbode* vertelde, dat hen de Katholijken uit eigen beweging te gempet hadden; wij hebben reeds gelegenheid gehad daarmede hartelijk te lachen. Wij hebben hier op het oog, wat de *Cath. Nedert. Stemmen* in hun laatste nummer hebben aan het licht gebracht, nopens de *bijbel- en tractaatjes-marktamerij en proselyten-jagt der Hoogwelgeboren familie van Singendonk* in het Katholijk dorp *Dieden*. Wij achten ons verplicht den fanatieken ijver van het vijftal freules, welke geassisteerd somtijds nog door eenen broeder, de inwoners der gemeente *Dieden*, en vooral hare onderhoorigen lastig valt, om hen tot het protestantismus over te halen, van de aandacht van het publiek te signaleren. Wij zullen ons wel wachten

diem op rekening te stellen van het protestantismus. Wij weten niet te wel, dat een genootschap niet verantwoordelijk zijn kan voor individuele handelingen van enkele harer leden; maar wij doen zulks, omdat wat men onbeyezem Katholijken aantijgt, daadweerklijk door protestanten plaats heeft. Men vergelijke de beschuldigingen met daadzaken.

Wij willen te dezer gelegenheid een woord zeggen over de beruchte brochure van den beruchten president van Nijmegen's arrondissement-ragbank, welke in de beruchte familie *Singendonk* gehuwd, daar derzelver beruchte proselyten-zucht schijnt te hebben opgedaan. De brochure heeft niet veel om het lijf. De heer *Mr. VAN DER BRUGGEN* heeft volkomen recht tegen de bedevaarten haar *Kevelaar* te schrijven. Het stond hem zelfs vrij, zich nog bespottelijker aan te stellen, dan hij het nu gedaan heeft. Waarom niet? Wij betreuren het, dat de goede man niet een proefje gewaagd heeft van zijne volks-welsprekendheid, zooals hij aanvankelijk schijnt voornemens geweest te zijn. Maar 's mans nederigheid heeft eene poging afgeraden, welke misschien meer gevaarlijk dan raadzaam voor den heer president zou geweest zijn. En indien zijn talent van spreken niet sterker uitkomt, dan dat van schrijven, dan kan *Mr. VAN DER BRUGGEN* zich getroosten, met den prophetischen geest, die hem zoo juist raden deed, dat de bedevaartgangers, op zijn best genomen, hem voor de steenen van de straat zouden hebben laten prediken. Intusschen gelooven wij, dat hoezeer de president volkomen in zijn recht was, hij evenwel voorzigtiger zoude gehandeld hebben met van dat recht geen gebruik te maken. 's Mans betrekking in de maatschappij is te achtungwaardig, dan dat het hem voerren kan, zich bespottelijk te maken met een onbezonnen geschrift over onderwerpen, die hij niet kent, en die bij hij gevolg behandelt niet overeenkomstig den toon en de beneden de kennis, welke men bij den president eener regtbank veronderstelt, van meer die de pen opneemt. Daarbij was het geschrift geheel doelmisssend, dan rijshij ons Katholijken van de bedevaart terug te houden. De onbilligheid had die uit een protestantsch oogpunt toe te lichten. Het redeneerde voor Katholijken als of zij Protestant waren. Meest is er niet veel aan te om te zien, dat de heer *Mr. VAN DER BRUGGEN*

Intuschen is en zijn gemaakt, en zijg
zijner aangehuwde zusters in Dieden, en
de philanthropie der Groninger dames, welke
bekeerling, en ontmette, eene maatzak, welke
wij aan de broodseggende, en alle wel-
denkende Protestanten, of te werpen. Zij
zullen met ons pogingen laken, welke tot
niets strekken kunnen, dan tot wrijving
tusschen Katholijken en Protestanten.

Wij vinden het volgende in het Journal
de Bruxelles, dat wij met verwondering
lezen:

Men schrijft ons uit Holland den 23. Sedert
verschiedene weken, verheuggen zich de Katho-
lijken van Amsterdam, met het indrukwekkende
feest, het welk in die stad sou plaats hebben.
De „Mozes en Aaron Kerk“ was bestemd voor de
plegtigheid der bisschoppelijke wijding van Mr.
M. Niewindt, Vicarius Apostoliek van Curaçao en
benoemd bisschop van Citrua, in partibus infide-
lium.

Reeds was de dag bepaald, op het feest van
den H. Apostel Bartolomeus, den 24 Augustus.
De noodige toebereidselen en schikkingen voor de
goede orde waren gemaakt. De bedienende bis-
choppen, alsmede de wijdende en de bijstaande
bischoppen waren bekend. Eensklaps heeft men
zich gisteren in deze verwachting te leurgesteld
gezien. De wijding zal niet in de hoofdstad ge-
schieden; dezelve zal in de Kapel van het Seint-
nans van Warmoud worden verrigt; dat wil
zeggen, in stilte!

Men oordeelt over de verantwoordiging der
Katholijken; want hoe kan men een verzet billij-
ken, tegen een zuiver godsdienstig bedrijf, dat
niets onwettigs bevat in dat land, waar de grond-
wet de vrijheid der godsdienst proclameert? Men
had zooveel minder reden zulks te verwachten,
daar de Jansenisten twee maanden geleden in
dezelfde hoofdstad hunnen zoogenaamden bisschop
van Haarlem hebben zien wijden.

Wij weten niet in hoeverre het boven-
staande geloof verdient. Het is waar dat
de consecratie te Warmoud heeft plaats
gehad; hoezeer daartoe toebereidselen ge-
maakt warente Amsterdam. Het komt ons on-
begrijpelijk voor, dat de verhindering van wege
der regering zou zijn ontstaan. Indien er echter
van die zijde wezenlijk verzet heeft plaats
gehad tegen het voltrekken eener pleg-
tigheid van zuiver godsdienstigen aard, zou
de minister of de autoriteit, welke zich
tot dusdanigen maatregel geleend heeft,
door grondwets-schending tot verantwoor-
delijkheid moeten worden opgeroepen.

DUITSCHLAND.

De Servische kwestie schijnt eindelijk haar einde te
naderen. De beide ex-ministers van den prins Geor-
gevitsch hebben er in toegestaan, om het prinsdom te
verlaten, en men gelooft dat de Poite de verhuizing
van den 27 Junij zal ratificeren, zodra dezelve van hun
vertrek berigt zal ontvangen hebben.

Het aanleggen van duitsche spoorwegen strekt zich
hoe langer zoo meer uit. Terwijl de linie van Stettin
naar Berlin in werking is, en zich eene Societät vormt
te Keulen, door de verlegging van den rijnischen railway
tot Minden, houdt de Kamer der Saxische gedeputeerden
zich bezig met een besluit tot den aanleg van verschiedene
nieuwe linien. Aan gene zijde van den Rijn werkt men
overal aan de spoorwegen, en het noorden, het
zuiden, ziet men dezelfde werkzaamheid. Oostenrijk,
Pruisen, Saxon en Beijeren zullen wedijveren, op als
de vrede nog vijftien jaren voortduurt, zal geheel
Duitschland, in den volsten zin des woords, met spoor-
wegen doorzonden zijn. Deze ijver om de middelen van
Communicatied gemakkelijk te maken, moet Frankrijk
wel doen nadenken en het is meer dan tijd, dat het

de handen aan het werk sta, als het zich
niet wil blootstellen, om later dezelfs verdragging duur
te betalen.

— Te Berlijn is in den avond van den 18 dezer, in
het operagebouw brand ontstaan, welke zoo spoedig
toom, dat in weinige oogenblikken het gebouw in
vlammen stond, het gehele gebouw in een ure-tijds
in bij een heftig drommbevinde, in de
welk gegd, en het slechts met groote moeite is ge-
lukt de belendende gebouwen, namelijk de Hedwigskerk,
de koninklijke bibliotheek en de paleizen van Z. K.H.
prins Frederik van Pruisen en van S. M. den Graaf
van Nassau, te behouden. Het brand verbrand
operagebouw was door Frederik den Groote, tijdeus
hij nog Kroonprins was, ontworpen, de eerste steen den
5 september 1741, door zijne broeders, de prinsen Hen-
drik en Ferdinand, gelegd, en het toueel den 7 de-
cember 1842 geopend. Denkelyk zal het in denzelfden
stant herbouwd en daarmede reeds spoedig een aanvang
gemaakt worden.

— Onlangs is te Frankfurt onder de partij der
Israëlieten, welke hervormingen in kunne gods-
dienst verlangen, een genootschap gesticht, om de
bereiking van dit doel te bevorderen. Van den kant
van dit genootschap zal derlang een zoogenaamd
programma waarin de verlangde wijzigingen wor-
den opgegeven, openlijk bekend gemaakt worden.
Dergelyk genootschap heeft zich afscheid reeds in
Breslau gevormd, en ook in Oostenrijk begint de
zucht naar hervorming onder de Israëlieten zich te
openbaren. De beweging verwekt bij de oud-ge-
lovigen een zeer hevigen tegenstand.

ENGELAND.

LONDEN 23 Augustus. Eergisteren, morgen ten tien
ure kwamen de Prins van Joinville en de Hertog van
Aumale, voor het publiek althans eenigzins onverwach-
te Woolwich aan, stapten, bij hunne aankomst alhier,
in het hotel van het Frausche Gezantschap af, en be-
gaven zich vervolgens naar Windsor, om een bezoek bij
H. M. af te leggen. Den volgenden dag hebben zij het
merkwaardigste aldaar bezigtigd. Heden zullen zij de
Koningin en haren Gemaal herwaarts vergezellen en
tot na de prorogatie van het Parlement, denkelyk ook
wel tot na de viering van den vier en twintigsten ver-
jaardag van prins Albert, die den 26 dezer invalt,
in deze hoofdstad vertoeven. Volgens een der bladen
zijn die Vorstelyke Reizigers ook voornemens, alvorens
naar Havre weder te keeren, Nederland te bezoeken.

De Koningin heeft den 24 Aug. het par-
lement in persoon gesloten. De troonrede is onder
meer dan een opzigt opmerkenswaardig. Zij geeft
een overzicht over den geheelen binnenlandschen
toestand, uitgezonderd dat niet een woord gerept
wordt over de kwyning der nijverheid. Maar de
rustverstoringen in het land van Wallis, de schik-
king der kerkelyke zaken van Schotland, de her-
roeping der vereeniging zijn het voorwerp van af-
zonderlijke paragrafen. Dit laatste punt vooral
wordt bijzonderlijk verhandeld. De koningin ver-
klaart formeel, dat zij nooit tot de verbreking der
unie zal toetreden; maar zij voegt er tevens bij,
dat zij bereid is hare ondersteuning te zullen ver-
leenen aan iedere wet, welke de verbetering van
Ierlands lot ten doel zal hebben.

Twee dagen voor dat de Koningin deze ver-
klaring in het parlement aflegde, stelde O'Connell
aan de associatie der repub. het ontwerp van het
toekomstig Iersch parlement voor. Indien de re-
devoering der Koningin zich uitdrukkellyk tegen de
herroeping der unie verlaat, het plan van O'Con-
nell is niet minder uitdrukkellyk voor de herroep-
ping. Evenwel, middelerwijl hij tegen de wetge-
vende eenheid protesteert, houdt hij de politieke
eenheid met alle kracht staande. Ziedaar dan het
Iersch vraagpunt in al deszelfs kracht gesteld, er
snaar daar twee magten tegen over elkander; wat
de eeno zegt, bevestigt de andere; maar beide
betuygen, niet dan door yverdzame middelen hun
doel te willen bereiken. O'Connell heeft nog slechts
een stap te doen, om de wetgevende scheuring te
bereiken; want wat nu in ontwerp is, zal hij to-
werk stellen. Niets zal hem weder houden zoo lang
hij zal weten, dat hij binnen de paken der wet is.
Er blijft dan nog over te weten, wat daarein vol-
gen zal.

PORTUGAL.

— Men heeft berigten uit Lissabon tot den 14 dezer.
Zij hevestigen dat Espartero in die hoofdstad niet aan
val is gestapt, en wel omdat hij zulks niet als parti-
cipie doet, terwijl de Minister bevaar gevonden
heeft in het bestaan dier eenigzins gewelke aan den
drommbevinde rang voerden. De Malabar is
dat de Hertog van dat schip naar de stoomboot Pro-
metheus was overgebracht, naar het station voor Cadix
wedergekeerd. Het gerucht wilde dat het niet erken-
nen van Espartero aanleiding tot ernstig geschil tusschen
den Franschen gezant, Lord Howard de Walden, en
het Portugeesch Kabinet had gegeven, en dat weder-
zijds brieven, hierop betrekkellyk, aan den minister
Aberdeen, den herog de Palmella en de Portugeesche
Gevolmagtigden te Londen afgezonden waren.

SPANJE.

Het geheel der tijdingen uit Spanje is ver van
geruststellend te zijn. Het schijnt dat de junta
van Barcelona op een niet geheel te verachten
partij steunt, welke te Sarragossa en zelfs te Ma-
drid vertakkingen heeft. Daarbij begint de partij
der Ayacuchos zich ook wederom in beweging te
stellen, en zij heeft zich met geexalcerden ver-
eenigd, om het verkiezings-program van het mi-
nisterie te bestrijden, en men vreest, dat het zal
bezwijken indien het niet alle gematigden ver-
eenigen kan.

Te Barcelona is eene soort van amnistie gesloten
op den 20 in afwachting van het antwoord, dat
de naar Madrid afgevaardigden zullen medebrengen.
De brigadier Prim heeft eene proclamatie aan de
bevolking gerigt, waarin hij haar bezweert, het
land niet in een burger oorlog te storten, en dreigt
als men hixem neer te vallen op hen, die het va-
derland zouden bepröven door nieuwe tweedragt
te yerscheuren.

FRANKRIJK.

PARIS den 23 augustus. Ten zes ure in den morgen
van gisteren is de engelsche stoomboot Prometheus van
Portsmouth te Havre aangekomen. Aan boord daarvan
bevond zich Espartero, die in Engeland vernomen heb-
bende dat zijne Gemalin in Frankrijk was, te Londen
de vereischte autorisatie had doen aanvragen om haar
te gaan aftalen. Een aide de camp kwam aan wal,
werd eers naar de gussche loctuur gebracht, maakte aldaar
het doel zijner zending bekend, en begaf zich vervol-
gens naar het hotel waar de Hertogin sedert twee dagen
haren intrek had genomen. Deze van de komst van
haren Gemaal verwittigt, verklaarde, ofschoon haar
het aanbod gedaan was de Prometheus in het hof te
doen verloopen, van het lij gebruik te willen maken
om onverwilt te vertrekken. Alles werd daartoe met
spoed in gereedheid gebracht, en reeds ten half negen
ure was mevrouw Espartero, door een sloep van het
engelsch schip afgehaald, aan boord daarvan in haren
Gemaal heroenigd, waarop het ten negen ure het anker
weder ligte, zonder, bij het komen of gaan, zoo als
by de komst te Falmouth geschied was, op een omlie-
dende wijze begroet te wesen.

Volgend een brief uit Brussel wordt aldus
sedert eenigen tijd, in de hoogere kringen veel
van een om te gesproken, welke aan het Belgische
kabinet uit Paris is toegezonden, betreffende het
ontwerpen handelsverdrag met het toverbond.
Daarin moet op de groote verpligting van België
jegens Frankrijk oplettend gemaakt, en de ver-
wachting geuit zijn, dat men in Brussel geene
verbindenissen zou aangaan, waardoor de Fransche
belangen benadeeld konden worden, in het tegen-
overgestelde geval zou men zich, hoezeer ongaarne,
gedrongen zien zulke maatregelen te nemen, waar-
door men in Brussel tot de overtuiging geraken
kon, dat slechts in eene engere verbindung met
Frankrijk het ware en duurzame voordeel van
België te zoeken is. Daarby was gevoerd, dat men
in Paris nooit gehouden heeft, de openbaarmaking
daarop te rüeten, hoe de gemenschappelyke be-
langen der beide landen het best konden worden
bevorderd. Het antwoord van het Belgische kabinet
op de Fransche nota moet voornamelyk getrekk
hebben van alle thone, dat de toestand des
handels en der industrieel het de regering: it

pligt maakt, door verdragen met naburige Staten deze, zoo veel indoglijk, op te beuren, te meer daar alle onderhandelingen met Frankrijk, zonder gelyk zijn gebleven.

NEUWLAND.

HERTOGENBOSCH 27 Augustus. Heden is de kernis in deze stad aangevangen. Dezelve was reeds aangekondigd door het vervelend gekrijsh van de Fransche, welke de goede regering dezer stad, bij iedere kernis, in menigte toelaat ten koste der ooren en beuzen der burgerij.

WARMOND 26 Aug. Gisteren hadden wij het geluk overwaacht een groote plegtigheid te zien plaats grijpen, de consecratie namelijk van Mgr. Nieuwindt, vicarius apostoliek van Curaçao, tot bisschop van Cytrua. Mgr. de bisschop van Curiam verrichtte de verheven heilige bediening, en werd daarin geassisteerd door hunne Hoogwaardig heden Mgr. de bisschop van Dardanie, en Mgr. van Gerra.

VENRAY. Den 17 Augustus heeft de plegtige uitdeling der prijzen in het Collegie te Venray plaats gehad, onder voorzitting van de zeer Eerwaarde Heeren Verheggen, Deken te Venray, en Oomen, President van het groot Seminarie te Roermonde, in tegenwoordigheid van den Edel Achtbaren Heer Burgemeester en van een groot aantal Priesters. Het was een waar vreugdefeest voor de Burgerij, die er in menigte naar toeging, om de plegtigheid met hare tegenwoordigheid te vereeren. Zij werd geopend door verscheidene redevoeringen in de Latijnsche, Grieksche, Nederduitsche, Fransche en Hoogduitsche Talen. Na elken eersten prijs van de bijzonderste Vakken van onderwijs speelde de harmonie. De plegtigheid werd met spelen van een muziekstuk door de harmonie dezer plaats besloten.

Van wege den Minister van Financiën is bekend gemaakt, dat de middelprijzen der inlandsche granen, voor het geheele Rijk, over het tijdvak van den 20 Julij 1843 tot en met den 19 dezer, per mud zijn geweest als volgt: tarwe f 8.76, rogge f 7.31, boekweit f 7.15, gerst f 4.48, haver f 3.09 en ongepelde spelt f 3.30, en dat de rechten op den in- en uitvoer voor de maand September eerstkomende zijn gesteld per mud als volgt: tarwe en gepelde spelt 50 c. en vrij, rogge 15 c. en 30 c., gerst en mout 50 c. en vrij, haver 50 c. en vrij, en ongepelde spelt 50 c. en vrij.

De Afdelingen van de Tweede Kamer der Staten-generaal hebben zich in de laatste dagen bezig gehouden met het onderzoek van de ontwerpen der staatsbegrooting voor 1844 en 1845.

Naar men vernemen zullen eerstdaags, aan de Tweede Kamer der Staten-generaal, worden rondgedeeld de antwoorden der regering betrekkelijk het ontwerp van wet op het zegel, bij welke antwoorden, naar men wil, een gewijzigd ontwerp van wet, opens dat best, geproposeerd zal worden.

Naar men vernemen is aan Maria Johanna d'Olivier en Johanna Zoon, wijf en dochter, verleend der doodstraf, waaraan zij, bij arrest van het hof van Noord-Holland, van den 24 Maart 1843, ter zake van brandstichting, zijn veroordeeld en is de straf verwisseld in eene tepronkstelling van een uur met den staf om den hals aan de galg vastgemaakt en met een papier op de borst, houdende vermelding der gepleegde misdaad, en wijders in eene tuchthuisstraf voor de eerste van twintig en voor de tweede van vijftien jaren.

NIJMEGEN den 22 Augustus. Ten dage dienende, den 19 dezer, werd voor de Arrondissements-Rechtbank alhier behandeld de zaak tegen de gearresteerde en in het arresthuis alhier zich in bewaring bevindende, 7 kinderen, 5 jongens en 2 meisjes, van 9-12 jaren oud, als beklaagd van zich met nog een ander jeugdig meisje, hetwelk echter bij het op heden gegeven vonnis, werd vrijgesproken, in onderlinge medeplegtigheid te hebben schuldig gemaakt aan diefstal door arglistig te ontvreemden en zich tot te eigenen verschillende voorwerpen, uit ongesloten glazen kasten, voor eenen galanteriewinkel alhier uitgestald, gepleegd op onderscheiden dagen in het begin der maand julij dezes jaars. Een vijf-en-twintigtal ge-

tuigen waren in deze opgeroepen, en nadat de beregting der zaak, onder den toezicht van een zeer telrijk publiek, afgelopen en het openbaar Ministerie gehoord was, werden de debatten gesloten en de uitspraak bepaald ter tegengaiting van heden.

De rechtbank heeft de zeven gevangenen beklaagden allen schuldig verklaard aan het hun ten laste gelegde feit en dezelve mittdien, uit aanmerking van hunnen ouderdom, veroordeeld tot eene correctionele gevangenisstraf van twee maanden en minder, naar omstandigheden.

Na de uitspraak van dit vonnis, rigtte de Edel Achtbare heer Voorzitter, met klem van redenen, tot de reeds in zulken jeugdigen leeftijd op de bank der beschuldigen gezeten veroordeelden, eene gepaste toespraak, die, zoowel op de kinderen, welke luide, door innige droefheid, de doorslaandste teekenen van het besef hunner misdaad en het berouw dat zij deswege gevoelden, aan den dag legden, als op de toehoorders eenen diepen indruk maakte.

Mogt het onderhavige rechtsgeding de ouders leeren, hunne kinderen door goede voorbeelden en nasporing hunner gangen, van het pad des verderfs af te houden, daer toch zij zulk eene groote verantwoordelijkheid op zich laden en dit eerst dan beseffen kunnen, als zij zich voorstellen, dat van hen rekenschap zal worden gevraagd, over de aan hen door de Voorzienigheid toevertrouwde panden.

OPHEMERT, den 19 Augustus. Den 15 dezer had alhier een opmerkelijk ongeluk plaats, hetwelk een ieder met schrik vervulde. Op den middag tusschen 2 en 3 ure, werd een robust jongeling ruim 18 jaren oud, met name Wouter van Weelde, door den bliksem getroffen, terwijl hij een paard langs den dijk liet grazen, hetwelk daar ongehinderd looliep. Bij onderzoek van het lichaam, bleek dat het haat in den nek geschroeid, de huid even beneden hetzelfde gebrand, terwijl de tong wit en gerimpeld was. Geene teekenen van schijndood waren er aanwezig, hij was doodelijk getroffen, en ofschoon niet ver van een notenboom neergeslagen, zijn er geene de minste sporen van meerdere uitwerking des bliksems gevonden.

De centrale afdeling van de Tweede Kamer heeft thans haar voorloopig verslag opgemaakt ten aanzien van het ontwerp van wet, houdende regeling van uitgave ten laste van het speciaal fonds der gevangenis. Dat verslag bevat, onder anderen, het volgende:

De meerderheid der leden, welke aan het voorloopig onderzoek van bovengemeld wets-ontwerp deel hebben genomen, heeft bij die gelegenheid verklaard, dat zij, naar aanleiding van de gedane toezegging, dat tot regeling van het gebruik van de bijzondere rijks-fondsen door de regering speciale voorstellen zouden worden gedaan, zich niet verwacht had op de tegenwoordige, geheel op zich zelve staande, voordragt, welke de regeling betreft van slechts een enkel speciaal fonds, dat daartoe reeds sedert 1 Januarij 1842 had opgehouden te bestaan.

Wanneer daaruit zou moeten worden afgeleid, dat de regeling en bestemming der overige speciale fondsen, welke daartoe eerst zal besloten worden, wanneer de vereening van vereichte uitgaven ten laste van die fondsen bezwaren zal hebben ontmoet, dan zou men dit geenszins kunnen goedkeuren; en zou dus gewenscht hebben, dat, gelijktijdig met de onderhavige voordragt, ook voorstellen waren gedaan tot regeling van het gebruik der overige rijks-fondsen.

Men heeft voorts opgemerkt, dat bij deze voordragt de vermenigvuldiging is begrepen van ontvangsten en uitgaven, welke tot den achterstand van 1840 en vroeger behooren, met die van een later tijdvak. Zulks werd door sommige leden mede niet goedgekeurd, die verklaarden wenschelijk te achten, dat er eene scheidslijn tusschen oud en nieuw worde getrokken, en dat alzoo hetgeen op het speciaal fonds voor de gevangenis zal blikken over te schieten, na afbetaling van alle pretentien over de dienst van 1840 en vroeger, in mindering worde gebracht van den bestaanden achterstand over die jaren.

De meerderheid heeft het selangen geuit, dat bij art. 3 de bestemming van het batig saldo van het fonds

worde aangewezen, hetzij dan dat hetzelfde in mindering zal strekken van den puden achterstand, zoo als door sommige leden wenschelijk was geoordeeld, hetzij men dat saldo tot eenig ander bepaald einde zou wenschen te zien aangewend.

APELDOORN, 25 Augustus. De dag van gisteren, die genoeglijk begonnen was, is niet minder aangenaam geweest in deszelfs voortgang en einde. De vorstelijke personen hebben ten een ure, met een aanzienlijk gevolg, het paleis verlaten, om het dorp door te rijden. Z. M. de Koning was met Hoogstdez. Duorl. vader, in een rijtuig gezeten; beide vorsten hadden een opgeruimd en welvarend voortkomen. Des avonds ten 6 ure ving de tooneel representatie aan, bestaande uit *Mademoiselle Rose*, comédie en 3 actes, en *Le Poltron*, vaudeville. Dezelve werd tot het einde toe bijgewoond door al de leden van het vorstelijk huis, terwijl de zaal opgevuld was met genoodigden van hier en elders, die door handgeklap van hunne gevoelens deden blijken, toen de beide vorstengearmd de koninklijke loge binnen traden, terwijl het orkest het volkslied deed hooren. Na afloop van de voorstelling omstreeks 10½ ure, is Z. M. de Koning, alsmede Z. K. H. de Prins van Oranje naar 's Hage, wedergekeerd, terwijl H. H. K. H. de prins en de Prinses Frederik der Nederlanden met Hoogstd. kinderen, naar men vernemt, nog eenige dagen op het Loo zullen doorbrengen alvorens de reis naar Berlijn te nemen. Vele vreemdelingen waren op gisteren herwaarts gekomen, waartoe het weder tamelijk gunstig was; zijnde echter de illuminatie van de eerenaald, door regen, minder lusterrijk geweest, dan men gewenscht had.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 19 dezer zijn benoemd:

Tot Secretaris der gemeente Boxtel, J. F. van Uden in plaats van P. Cuypers, aan wien bij hetzelfde besluit, op zijn daartoe gedaan verzoek, een eervol ontslag uit die betrekking verleend is; tot Secretaris der gemeente Liempde, E. van der Sande, Burgemeester aldaar, ten einde deze beide betrekkingen gelijktijdig te bekleeden.

In de antwoorden der Regering, betrekkelijk de voorgestelde begrooting van oorlog, komt zij met nadruk op legen de verklaring, dat eene som van bijna f 13,000,000 voor de behoeften van het departement van oorlog, in tijd van vrede, te hoog is, vermits dit cijfer in waarheid niet voor de behoeften van oorlog over 1844 en 1845 werd gepetitioneerd. Dit cijfer was slechts f 10,700,000. De militaire pensioenen, ten bedrage van nagenoeg f 1,600,000 konden en mochten, al waren ze ook op de begrooting van oorlog gebracht, in billijkheid niet begrepen worden in eene beschouwing van hetgene voor de uitgaven der defensie over 1844 en 1845 was aangevraagd. Die uitgaven zijn daaraan in een zeker opzigt geheel vreemd. Zij betreffen een tijdvak van bestuur van meer dan vijftig jaren, vermits er gepensioneerden zijn die hunne titels reeds ten tijde van de republiek der Vereenigde Nederlanden verkregen, en het geen betoog zal behoeven, hoe vele zich opgevolgd hebbende omwentelingen in het bestuur des Lands, veranderde regeringsvormen, als anderzins, maar bovenal reductien in de militaire magt van den Staat, hebben medegewerkt om het cijfer der pensioenen zoo hoog op te voeren. Alle verdere verminderingen, in het leger te brengen, zullen op dat cijfer op nieuw weder eenen noodelloogen invloed uitoefenen.

Voorts wordt te kennen gegeven, dat de fondsen bij de begrooting van 1839 voor de uitgaven van oorlog toegestaan, gewoon en buitengewoon te zamen bedroegen nog f 20,387,700, zonder eenig pensioen. De behoeften voor het jaar 1840 werden geraamd op f 14,191,500. Ten gevolge echter van het gehouden overleg tusschen de Regering en de Staten-Generaal, werd dat bedrag op het laatst van 1839 verminderd met f 2,191,500. De begrooting over 1840 bleef alstoen f 12,000,000, zonder inbegrip van de pensioenen, zoodat het tractaat met België, van het eene jaar op het andere, eene vermindering van uitgaven van f 8,000,000 ten gevolge had. Met de reductien, door het verminderen der begrooting voor 1840 van 14 op 12 millioen, werd daaronder voortgang gemaakt, dat de begrooting van 1841 werkelijk tot eene som van f 11,963,325 kon worden vastgesteld, waarbij evenwel niet mag worden voorbijgezien, dat de toen nog openstaande begrootingen over vroegere dienstjaren geschikt waren om daarop ook nog uitgaven aan te wijzen; een hulpmiddel hetwelk thans niet meer bestaat. De begrootingen over 1842 en 1843 werden tot een bedrag van f 11,949,000 gearresteerd, nadat, zoo in geheim commissie bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal, als daarna bij de Eerste Kamer,

